

## دیدگاه

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                   |                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| شماره: ۸۴۱                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                   | موضوع: مسکوت بودن قوانین حاکم در ایران در رابطه با ترتیبات فرانسیز مادر <sup>۱</sup> |
| تاریخ: ۱۳۹۷/۵/۲۹                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                   |                                                                                      |
| تهیه و تنظیم: زهرا آقاجانی                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                   |                                                                                      |
| <p><b>توضیح اجمالی:</b> یکی از مشکلات توسعه فروشگاه‌های زنجیره‌ای در ایران، فقدان مقررات قانونی خاص در ارتباط با فرانسیز و به تبع آن ثبت و فعالیت فرانسیز مادر است. فرانسیز مادر یکی از اشکال کسب و کار فرانسیز است که در قالب آن (صرف نظر از قرارداد بین دهنده فرانسیز و گیرنده فرانسیز) می‌توان قراردادهای فرعی امضا کرد. فرانسیز مادر منافی برای طرف‌های قرارداد دارد از جمله این که اولاً به دهنده فرانسیز اصلی اجازه می‌دهد شبکه فعالیت خود را بدون سرمایه‌گذاری گسترده توسعه بخشد و ثانیاً گیرنده فرانسیز اصلی، می‌تواند سرمایه خود را در توسعه فعالیت یک کسب‌وکار معروف و شناخته شده (منظور کسب‌وکار دهنده فرانسیز اصلی می‌باشد) به کار گیرد. حال در این راستا سوال اساسی آن است که در شرایط فعلی که برخی فرانسیزهای معروف علاقه‌مند به ورود به بازار توزیع کالا در ایران هستند و یا برخی از شرکت‌های ایرانی پس از طی فرآیندهای طولانی و سخت‌گیرانه موفق به اخذ فرانسیز از برندهای برتر جهانی جهت نوین‌سازی شبکه توزیع کالا شده‌اند، چه راهکار قانونی برای رفع مشکلات آن‌ها در رابطه با ثبت خود به عنوان گیرنده فرانسیز (و امکان اعطای آن به متقاضیان مربوط) وجود دارد؟</p> <p>در این ارتباط باید گفت در حالی که یکی از علل موفقیت الگوی فرانسیز در جهان (انتقال فناوری، دانش تخصصی و فنون مدیریتی) حاکمیت قانون خاص فرانسیز است، ایران فاقد قانون خاص فرانسیز می‌باشد. تنها ظرفیت موجود نیز «قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری- مصوب سال ۱۳۸۶» است. اگرچه در این قانون عام (بدون توجه مستقیم به قرارداد فرانسیز و ارائه تعریف از آن)، امکان عقد چنین قراردادهایی در قالب صدور مجوز بهره‌برداری (تحت لیسانس) برای دارایی‌های فکری امکان پذیر می‌باشد، اما چون در عمل (به دلیل عدم تبیین وظایف و حقوق طرفین) همه جنبه‌های حقوقی فرانسیز را پوشش نمی‌دهد، از کارایی لازم برخوردار نیست. در رابطه با محمل قانونی فرانسیز در ایران باید گفت برای اولین بار ردپای آن در آیین‌نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب (موضوع ماده ۱۲ قانون نظام صنفی کشور) دیده شد. هرچند که لازم بود تدوین‌کنندگان این مقرر به جای پرداختن به شرایط عمومی واحدهای تحت پوشش الگوی فرانسیز (همچون داشتن پروانه کسب از اتحادیه ذی‌ربط، اجازه بهره‌برداری از علامت تجاری خارجی و ضرورت استعلامات لازم از مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران) به شرایط اختصاصی فرانسیز نیز می‌پرداختند که به دلیل به روز نبودن قوانین و مقررات کشور با شرایط روز دنیا این موضوع مورد اغماض قرار گرفت. از جمله شرایط اختصاصی فوق‌الذکر می‌توان به مواردی همچون الزامات فرانسیزهای داخلی، الزامات فرانسیزهای خارجی و ثبت ترتیبات فرانسیز مادر اشاره کرد.</p> <p>مقررات دیگر ضوابط خاص داخلی اتحادیه کشوری فروشگاه‌های بزرگ زنجیره‌ای برای صدور پروانه کسب است. ماده سوم این ضابطه (که به مساحت لازم برای ایجاد انواع فروشگاه‌ها) می‌پردازد، فروشگاه‌های زنجیره‌ای که در قالب مدل فرانسیز، مدیریت می‌شوند را از لزوم رعایت برخی قواعد (در رابطه با مساحت) مستثنی کرده است. هرچند که این مقرر دارای ابهاماتی همچون مترادف محسوب کردن فرانسیز با نمایندگی می‌باشد.</p> |                   |                                                                                      |
| <p><b>نکات کلیدی:</b></p> <p><b>راهکار کوتاه مدت:</b> با توجه به عدم وجود مانع حقوقی برای ثبت فرانسیز مادر در ایران، پیشنهاد می‌شود نهادهای دولتی متولی این امر همچون وزارت صنعت، معدن و تجارت (مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران)، مراقبت کافی را در مورد رفتارهای سلیقه‌ای دست اندرکاران مربوط به فعالیت با مدل فرانسیز و همچنین فرانسیز مادر در کشور (به دلیل عدم کفایت دانش تخصصی این حوزه در ایران در سطوح مختلف) به عمل آورد و در صورت لزوم برای حذف هرگونه موانع غیر ضرور و غیر قانونی از مسیر ثبت و فعالیت آنان، با تشکیل جلسات لازم ابهامات مربوط را رفع نماید.</p> <p><b>راهکار میان مدت:</b> با توجه به نوپا بودن این حوزه در ایران و ضعف دانش تخصصی لازم، مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران (و دفتر خدمات بازرگانی) در تدوین و تصویب ضوابط مربوط به فرانسیز و فرانسیز مادر تسریع نماید و در محتوای آن موارد کلیدی همچون حداقل تعهدات فرانسیز دهنده در مقابل گیرنده فرانسیز و تعهدات فرانسیز گیرنده در مقابل بازار (مصرف‌کننده) مورد توجه قرار گیرد.</p> <p><b>راهکار بلندمدت:</b> تصویب قانون خاص فرانسیز است که یکی از بخش‌های آن می‌باید بطور مشخص به فرانسیز مادر توجه کند.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                   |                                                                                      |
| تأیید کار گروه:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | تأیید رئیس مؤسسه: |                                                                                      |

<sup>۱</sup> Master Franchise Arrangements